

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet over maatregelen voor het personeelsbeleid in onderwijs en voorstel voor regeringsamendement betreffende het versterken van de aanvangsbegeleiding bij startende leraren via een inductiejaar bij het voorontwerp van decreet
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit voorontwerp van decreet bevat een aantal maatregelen rond personeelsbeleid in uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 en de beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024-2029.

Het betreft de volgende maatregelen:

- De verlenging van een aantal tijdelijke maatregelen die schoolbesturen in het basis- en secundair onderwijs kunnen aanwenden bij de vaststelling van een tekort aan onderwijzend personeel;
- De vastlegging van criteria om een kernprofiel voor schoolleiderschap te bepalen;

De VLOR verstrekke op 30 januari 2025 haar advies over dit voorontwerp van decreet.

De SERV verstrekke op 3 februari 2025 haar advies over dit voorontwerp van decreet.

Het voorontwerp van decreet werd met de sociale partners onderhandeld:

- op 11 februari en 18 maart 2025 in een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs;
- op 11 februari en 18 maart 2025 in het Vlaams Onderhandelingscomité voor de Basiseducatie, bedoeld in het decreet van 23 januari 2009 houdende oprichting van onderhandelingscomités voor de basiseducatie en voor het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs.

Deze onderhandelingen werden afgesloten met:

- een gedeeltelijk akkoord in het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs;
- een akkoord in het Vlaams Onderhandelingscomité voor de Basiseducatie.

De onderhandelingen hebben geleid tot een aantal technische en inhoudelijke wijzigingen in het voorontwerp van decreet.

Via regeringsamendement zal bij de behandeling van het voorontwerp van decreet in het Vlaams Parlement een maatregel toegevoegd worden: het versterken van de aanvangsbegeleiding bij startende leraren via een inductiejaar;

-

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Onderwijs en Vorming

Beleidsveld: Kleuter- en leerplichtonderwijs - SD 3 – Sterk onderwijspersoneel garanderen

Beleidsmatige doelstelling: OD 3 – Leraren waarderen en OD 4: Leiderschap in scholen versterken

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2024./319 van 6 december 2024.

Er is voldaan aan het advies over het kind- en jongereneffectenrapport (JoKER) op 5 december 2024.

De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies nr. KS/2024005028 op 9 december 2024. De Inspecteur van Financiën stelt weliswaar dat er een potentiële budgettaire impact is en dat bijgevolg het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de begroting vereist is. Het begrotingsakkoord werd verleend op 16 januari 2025. Het bijkomend begrotingsakkoord bij de regeringsamendementen werd verleend op 6 mei 2025.

Adviezen

A. Advies van de SERV

De SERV verstrekke op 3 februari 2025 haar advies over dit voorontwerp van decreet.

In dit advies wijst de SERV erop dat het voorontwerp van decreet enerzijds maatregelen m.b.t. het personeelsbeleid bevat en anderzijds maatregelen met een beperkte sociaaleconomische inslag. De SERV ziet over deze maatregelen af van advisering.

T.a.v. de verlenging van de maatregelen die scholen kunnen aanwenden wanneer er zich een tekort aan onderwijzend personeel voordoet, staat de SERV positief met betrekking tot de verlenging van de mogelijkheid om gastleraren

in te zetten en om dienstverleningsovereenkomsten met ondernemingen

af te sluiten. De SERV geeft aan dat er verder moet ingezet worden op bekendmaking van deze maatregel, zodat het aantal dienstverleningsovereenkomsten tegemoet kan komen aan de noden van scholen.

Ook los van een aanpak van het lerarentekort, is het wenselijk de kruisbestuiving en de kennisdeling tussen ondernemingen en onderwijsinstellingen via gastlessen en lerarenstages te ondersteunen.

B. Advies van de VLOR

De VLOR verstrekke op 30 januari 2025 haar advies over dit voorontwerp van decreet (VLOR-395377217-583).

In dit advies stelt de VLOR af te zien van de mogelijkheid om advies uit te brengen over het voorontwerp van decreet. De VLOR wijst er op dat het de syndicale organen zijn die zich over de techniciteit van de voorliggende arbeidsmaatregelen dienen uit te spreken (zie art. 73 van het participatiedecreet). De VLOR wijst er op dat ze reeds in meerdere adviezen op de noodzaak wees om effectieve maatregelen tegen het lerarentekort te verankeren in een structureel samenhangend geheel van duurzame maatregelen in de vorm van een loopbaanpact voor alle onderwijsprofessionals, waarin professionalisering een prominente plaats krijgt. Inzetten op sterke onderwijsprofessionals, inclusief schoolleiders, ziet de VLOR als een prioriteit voor deze legislatuur. De VLOR wijst er ook op dat goed schoolleiderschap van groot belang is en dat de rekrutering en retentie van schoolleiders steeds moeilijker wordt.

Onderhandelingen

Het voorontwerp van decreet werd met de sociale partners onderhandeld:

- op 11 februari en 18 maart 2025 in een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs;
- op 11 februari en 18 maart 2025 in het Vlaams Onderhandelingscomité voor de Basiseducatie, bedoeld in het decreet van 23 januari 2009 houdende oprichting van onderhandelingscomités voor de basiseducatie en voor het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs.

Deze onderhandelingen werden afgesloten met:

- een gedeeltelijk akkoord in het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs. Het protocol nr. 268 van 28 maart 2025 vindt u als bijlage;
- een akkoord in het Vlaams Onderhandelingscomité voor de Basiseducatie. Het protocol nr. 147 van 28 maart 2025 vindt u als bijlage;

In het **sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs** is er bij de vertegenwoordigers van de werkgevers een akkoord van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, OVSG en POV en een gedeeltelijk akkoord van het GO!-Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en OKO en is er een akkoord van de vertegenwoordigers van de werknemers ACOD, COC, COV en VSOA.

Standpunten van de vertegenwoordigers van de werkgevers

Het GO! geeft een gedeeltelijk akkoord.

De reden voor het gedeeltelijk akkoord ligt in het feit dat het GO! niet-akkoord gaat met het feit dat de Vlaamse Regering het kernprofiel voor schoolleiderschap zal bepalen en daarbij ook de ambten kan bepalen waarvoor dat kernprofiel zal gelden. Volgens het GO! komt het aan de werkgever – het schoolbestuur – toe om te bepalen hoe die verdere invulling zal geven aan een kernprofiel voor de eigen schoolleiders. Anderzijds stelt het GO! dat de 3 bouwstenen van het kernprofiel een goede basis vormen om zelf een kernprofiel uit te werken. Het GO! stelt dat het zo de eigen pedagogische kan accenten verankeren in dat kernprofiel en dat het dan zo als uitgangspunt dienen voor de eigen directieopleiding en de andere fases die deel uitmaken van hun professioneel continuüm voor leidinggevend.

OKO geeft een gedeeltelijk akkoord

De reden voor het gedeeltelijk akkoord ligt in het feit dat OKO niet-akkoord gaat met het feit dat de Vlaamse Regering het kernprofiel voor schoolleiderschap zal bepalen. OKO vindt dat dergelijk profiel onlosmakelijk verbonden is met het pedagogisch project van de betrokken scholen en dat dit dus toekomt aan het schoolbestuur.

OKO geeft ook niet akkoord te kunnen gaan met de intentie dit kernprofiel als uitgangspunt te gebruiken voor een Vlaanderenbrede basisopleiding voor schoolleiders. OKO wijst erop dat een eventuele weliswaar niet gewenste uniforme basisopleiding voor schoolleiders noodzakelijkerwijs zo moet uitgewerkt zijn dat die ook toepasbaar is op pedagogische projecten die uitgaan van bijzondere pedagogische opvattingen

De bezwaren van het GO! en OKO in het protocol nr. 268 t.a.v. de verankering van het kernprofiel voor schoolleiderschap door de Vlaamse Regering vormen een herhaling van wat ze hebben aangekaart tijdens de onderhandelingen. Ik heb tijdens deze onderhandelingen de nodige antwoorden proberen te geven op deze bezwaren en opmerkingen. Het model van kernprofiel, zoals vorige legislatuur ontwikkeld in een werkgroep onder leiding van professor Geert Devos van de Universiteit Gent, verhindert niet dat een schoolbestuur er elementen aan toevoegt uit haar eigen pedagogisch project. Dat was trouwens ook de consensus bij de uitwerking ervan in die werkgroep, waarin vertegenwoordigers van alle sociale partners zetelden. Het kernprofiel dat de Vlaamse Regering zal vastleggen, zal het GO! en OKO dus nog steeds toelaten om dit aan te vullen met eigen accenten in functie van het eigen pedagogisch project en de eigen opleidings- en professionaliseringsinitiatieven die ze ontwikkelen en aanbieden voor schoolleiders van de eigen schoolbesturen. En de basisopleiding voor schoolleiders moet nog vorm krijgen. Het lijkt me dan ook voorbarig om daar nu al bezwaren tegen te opperen voordat duidelijk is wat de inhoud er van zal zijn.

In het **Vlaams Onderhandelingscomité voor de Basiseducatie** geven de vertegenwoordigers van de werkgevers en van de werknemers een akkoord.

De onderhandelingen hebben geleid tot een aantal technische en inhoudelijke wijzigingen in het voorontwerp van decreet.

Adviezen t.a.v. bijkomende maatregel die via regeringsamendement wordt voorgelegd.

De Inspectie van Financiën gaf een bijkomend gunstig advies nr. KS/20251129 op 26 maart 2025 t.a.v. bijkomende artikelen over de versterking van de aanvangsbegeleiding voor startende leraren via een inductiejaar die via regeringsamendement zal neergelegd worden in het Vlaams Parlement bij de behandeling van het voorontwerp van decreet. De Inspecteur van Financiën stelt weliswaar dat er een budgettaire impact is en dat bijgevolg het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de begroting vereist is.

Het begrotingsakkoord werd gegeven op 6 mei 2025.

2. INHOUD

ALGEMENE TOELICHTING

Dit voorontwerp van decreet bevat een aantal maatregelen betreffende personeelsbeleid in onderwijs in uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 en de beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024-2029.

Het betreft de volgende maatregelen:

- de verlenging van tijdelijke maatregelen in het kader van het lerarentekort in het basis- en secundair onderwijs tot en met het schooljaar 2029-2030;
- de vastlegging van de criteria om een kernprofiel voor schoolleiderschap te bepalen;

Verlenging van de tijdelijke maatregelen in het kader van het lerarentekort in het basis- en secundair onderwijs tot en met het schooljaar 2029-2030

In het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 is in punt 11.3 het volgende opgenomen:

“We continueren de maatregelen die in de strijd tegen het lerarentekort de afgelopen jaren zijn genomen.”.

In mijn beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024-2029 heb ik bij het beleidsveld 1 Kleuter- en leerplichtonderwijs onder de operationele doelstelling 3: Leraren waarderen van strategische doelstelling 3: Sterk onderwijspersoneel garanderen hier rond het volgende opgenomen: *Ik zet de maatregelen verder die in het terugdringen van het lerarentekort de afgelopen jaren zijn genomen.* Via dit voorontwerp van decreet worden de volgende tijdelijke maatregelen verlengd tot en met het schooljaar 2029-2030:

- de mogelijkheid in het basis- en secundair onderwijs om bij de vaststelling van een tekort aan onderwijzend personeel tot maximaal 20% van de vacante lestijden om te zetten naar punten of uren. Via deze punten of uren kan een school dan tijdelijk andere profielen aanwerven in ambten van het beleids- en ondersteunend personeel of – in het buitengewoon onderwijs – in ambten in paramedische disciplines. De personeelsleden die in deze ambten aan de slag gaan, worden ingezet om ondersteuning te bieden aan de leraren op de klasvloer;
- de mogelijkheid in het basis- en secundair onderwijs om bij de vaststelling van een tekort aan onderwijzend personeel een reguliere vervanging om te zetten naar punten of uren. Ook hier biedt dit de school de mogelijkheid om voor de duur van de vervanging andere profielen in te schakelen voor de ondersteuning van de leraren op de klasvloer;
- de mogelijkheid in het basisonderwijs om bij een tekort aan onderwijzend personeel vacante lestijden om te zetten naar een krediet om daarmee een gastleraar aan te trekken;
- de tijdelijke verruiming van de mogelijkheid om in het secundair onderwijs vacante uren-leraar of lesuren om te zetten naar een krediet om een gastleraar aan te trekken;
- de mogelijkheid in het secundair onderwijs om bij de vaststelling van een tekort aan onderwijzend personeel de uren-leraar of lesuren van een reguliere vervanging om te zetten naar een krediet om een gastleraar aan te trekken.

De verlenging van deze maatregelen biedt schoolbesturen en scholen in het basis- en secundair onderwijs tijdelijk een aantal alternatieven om vacatures van onderwijzend personeel waarvoor geen statutaire werving mogelijk is op een alternatieve wijze in te vullen.

Door schoolbesturen en scholen de kans te geven tijdelijk lesomkadering om te zetten naar punten of uren kunnen ze andere niet-onderwijzende profielen inschakelen. Hiermee kunnen ze alvast zorgen voor extra ondersteuning van hun actief lerarencorps, door hen te ontlasten van een aantal taken en opdrachten.

De mogelijkheid om een gastleraar in te schakelen, zorgt er dan weer voor dat leerlingen alvast een deel van de voorziene leerstof aangereikt krijgen.

De administratie monitort jaarlijks de aanwending van deze maatregelen.

Voor de voorbije schooljaren geeft dit de volgende cijfers.

Omzetting van maximaal 20 % vacante lesomkadering naar punten of uren (verlenging in artikel 2, 6, 13 en 15 van het voorontwerp van decreet)

In de hierna volgende tabellen wordt de evolutie van de aanwending van deze maatregel per maand weergegeven.

Vermits een school bij een vastgesteld lerarentekort pas vanaf 1 oktober van het schooljaar een omzetting van vacante lesomkadering naar punten of uren kan toepassen, startten de tabellen telkens met gegevens vanaf de maand oktober.

En vermits de maatregel ook niet gebonden is aan een vaste startdatum, wordt de evolutie per maand weergegeven.

Schooljaar 2022-2023

Aantal VTE

Niveau	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni
Gewoon basisonderwijs	29	40	53	59	62	65	67	70	71
Buitengewoon basisonderwijs	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Gewoon secundair onderwijs	13	18	22	23	27	29	30	33	35
Buitengewoon secundair onderwijs	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Totaal	45	62	80	87	94	99	102	108	111

Aantal scholen

Niveau	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni
Gewoon basisonderwijs	64	92	121	136	139	145	150	157	161
Buitengewoon basisonderwijs	3	3	5	5	5	5	5	5	5
Gewoon secundair onderwijs	11	20	24	27	29	32	32	31	33
Buitengewoon secundair onderwijs	5	5	7	7	6	5	6	6	5
Totaal	83	120	157	175	179	187	193	199	204

Schooljaar 2023-2024

Aantal VTE

Niveau		Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni
Gewoon basisonderwijs		49	56	62	72	76	84	90	98	101
Buitengewoon basisonderwijs		3	3	3	3	3	3	3	4	4
Gewoon secundair onderwijs		12	18	24	28	32	35	35	38	41

Buitengewoon secundair onderwijs		1	2	3	3	3	3	3	5	5
Totaal		65	79	92	106	114	125	131	145	151

Aantal scholen

Niveau	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni
Gewoon basisonderwijs	56	69	90	91	104	117	121	141	154
Buitengewoon basisonderwijs	6	6	6	6	7	8	8	9	10
Gewoon secundair onderwijs	15	25	30	29	38	42	43	43	45
Buitengewoon secundair onderwijs	3	5	6	6	6	6	6	7	8
Totaal	80	105	132	132	155	173	178	200	217

Omzetting van niet-vacante lesomkadering (vervangingen) naar punten of uren (verlenging in artikel 5 en 11 van het voorontwerp van decreet)

Aantal VTE

Niveau	Sept	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni
Gewoon BaO	86	97	114	129	143	160	182	196	213	234
Buitengewoon BaO	5	8	10	13	17	22	28	29	31	32
Gewoon SO	7	13	15	18	14	15	19	17	23	27
Buitengewoon SO	2	7	9	9	10	9	10	8	9	9
Totaal	100	125	148	169	184	206	239	250	276	302

Aantal scholen

Niveau	Sept	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni
Gewoon BaO	94	105	108	126	127	158	181	188	219	229
Buitengewoon BaO	13	13	16	18	19	24	25	32	35	37
Gewoon SO	8	13	13	19	14	18	22	22	30	32
Buitengewoon SO	3	6	8	9	10	9	10	12	12	12
Totaal	118	137	145	172	170	209	238	254	296	310

Aantrekken van een gastleraar met een dienstverleningsovereenkomst in het basis- en secundair onderwijs (verlenging in artikel. 3, 7, 14 en 16 van het voorontwerp van decreet)

Tijdens het schooljaar 2023-2024 werd er enkel in het secundair onderwijs gebruik gemaakt van deze maatregel: **5 scholen** sloten een dienstverleningsovereenkomst met een bedrijf voor in totaal 626 uren-leraar op jaarbasis. Deze 626 uren werden gepresteerd door **6 werknemers van 5 bedrijven**.

Meer flexibiliteit om een gastleraar aan te trekken in het secundair onderwijs (verlenging in artikel 12, 13 en 17 van het voorontwerp van decreet)

Tijdens het schooljaar 2023-2024 maakten in het secundair onderwijs **55 scholen** gebruik van de mogelijkheid om uren-leraar of lesuren om te zetten naar een krediet om een gastleraar mee aan te trekken. Dit is 4,94% van het totale aantal secundaire scholen¹

In totaal werden in de 55 scholen op jaarbasis 28.221 uren-leraar omgezet in een krediet, waarmee **90 gastleraren** werden aangetrokken.

Aantrekken van een gastleraar in het basisonderwijs (Verlenging in artikel 4 van het voorontwerp van decreet)

Tijdens het schooljaar 2023-2024 werd in het basisonderwijs geen gebruik gemaakt van deze maatregel.

Zoals hiervoor aangehaald zullen deze cijfers elk schooljaar worden gemonitord en aangevuld.

Vastleggen van criteria voor een kernprofiel voor schoolleiderschap (artikel 8 tot en met 10)

In het Vlaams Regeerakkoord is in punt 11.3 het volgende opgenomen: *Het kernprofiel van de directeur wordt het uitgangspunt voor iedereen met een leidende functie in het onderwijs.*

In mijn beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024 – 2029 heb ik hierrond bij de transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen onder de overkoepelende strategische doelstelling 3: Sterk onderwijspersoneel garanderen het volgende opgenomen: *Het kernprofiel voor schooldirecteuren wordt het uitgangspunt voor iedereen met een leidende functie in het onderwijs, waarbij ik een Vlaanderenbrede uniforme basisopleiding voor directeurs introduceer.*

In dit voorontwerp van decreet worden de criteria vastgelegd die de Vlaamse Regering moet toelaten om een kernprofiel voor schoolleiderschap vast te leggen.

Hiermee worden de verwachtingen over schoolleiderschap in het Vlaamse onderwijs verduidelijkt. Dit kernprofiel bevat essentiële praktijken om een onderwijsinstelling te leiden. Daarbij wordt uitdrukkelijk vertrokken vanuit concrete leiderschapspraktijken, waarin de rol van de context erkend wordt, eerder dan een inventaris of opsomming te geven van algemeen geldende en contextonafhankelijke competenties.

Dit kernprofiel is in eerste instantie bedoeld voor de formele leidinggevers van een onderwijsinstelling met een formele verantwoordelijkheid voor het beleid, zoals bepaald in de onderwijsregelgeving. Deze verantwoordelijkheid is voor deze leidinggevers onder verantwoordelijkheid van het schoolbestuur van de onderwijsinstelling bekrachtigd binnen het kader van de regelgeving en houdt rekening met de specifieke context van de onderwijsinstelling. Een schoolbestuur zal dit profiel daarnaast natuurlijk ook kunnen gebruiken ter ondersteuning van andere personeelsleden die vanuit hun opdracht of functie een eerder informele rol van leidinggeven in een onderwijsinstelling opnemen.

Het kernprofiel is van toepassing op onderwijsinstellingen van het basisonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs (zowel de centra voor volwassenenonderwijs als de centra voor basiseducatie).

Dit kernprofiel zal een algemene basis vormen met een aantal objectieve componenten die voor schoolleiderschap gelden. Het heeft tot doel om te komen tot goed opgeleide schoolleiders, wat de onderwijskwaliteit van hun instelling moet versterken.

¹ Tijdens het schooljaar 2023-2024 telde het secundair onderwijs 1.113 scholen (Statistisch jaarboek 2023-2024)

Het kernprofiel moet dienen als uitgangspunt voor de uitwerking van een uniforme basisopleiding voor schoolleiders, zoals ook opgenomen in de beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024–2029. De basisopleiding kan aangevuld worden met opleidingselementen die aansluiten bij het profiel van de (toekomstige) schoolleider en het onderwijsniveau en -net waarin hij tewerkgesteld is of wordt. Ook voor die aanvullende opleidingselementen dient het kernprofiel als uitgangspunt. Daarnaast kan dergelijk kernprofiel voor school- en centrubesturen een bron zijn van ondersteuning en inspiratie bij de vormgeving van hun HR-beleid in het kader van schoolleiderschap. Daarbij moet duidelijk zijn dat dit HR-beleid een bevoegdheid blijft van het school- of centrubestuur en dat de vastlegging van het kernprofiel van overheidswege t.a.v. die bevoegdheid geen bindende of verplichte functie heeft.

Met de maatregelen vervat in dit voorontwerp van decreet geef ik op korte termijn al uitvoering aan voormelde bepalingen uit het regeerakkoord en uit mijn beleidsnota Onderwijs en Vorming. Ondertussen ben ik gestart met gesprekken met de sociale partners over andere maatregelen in het kader van het personeelsbeleid en de schoolorganisatie die ik in mijn beleidsnota heb opgenomen. In afwachting van de uitkomst van deze gesprekken zorgt de voorgestelde verlenging van de tijdelijke maatregelen alvast op korte termijn voor de nodige continuïteit in de aanpak van het lerarentekort. Het spreekt voor zich dat als de uitkomst van de gesprekken met de sociale partners tot resultaten leiden die een impact hebben op de in dit voorontwerp van decreet opgenomen maatregelen, dat we die zullen aanpassen of indien nodig zelfs zullen stopzetten.

Wijzigingen als gevolg van de onderhandelingen

De onderhandelingen hebben geleid tot een aantal aanpassingen in het voorontwerp van decreet. Het gaat om volgende wijzigingen.

De artikelen betreffende de ontslagregeling worden geschrapt. Ik neem deze thematiek wel mee in de gesprekken die ik momenteel voer met de sociale partners over de uitvoering van een reeks personeelsmaatregelen uit mijn beleidsnota Onderwijs en Vorming met het oog op een latere implementatie.

In de artikelen 2, 6, 13 en 15, die de verlenging bevatten van de tijdelijke maatregelen die de omzetting van vacante lestijden lesuren of uren-leraar naar punten of uren mogelijk maken, is de wijziging van de ingangsdatum van de omzetting van 1 oktober naar 1 november geschrapt. Hierdoor blijft de verlenging van deze maatregel gelden onder dezelfde voorwaarden als vandaag.

In artikel 10 dat de criteria vastlegt voor het kernprofiel voor schoolleiderschap is toegevoegd dat dit kernprofiel het uitgangspunt zal vormen voor een basisopleiding voor schoolleiders.

Toevoeging van bijkomende maatregelen via regeringsamendement

Ik stel voor om aan het voorontwerp van decreet een maatregel toe te voegen, die via regeringsamendement zal neergelegd worden bij behandeling van het voorontwerp in het Vlaams Parlement: het versterken van de aanvangsbegeleiding van startende leraren via een inductiejaar;

Het versterken van de aanvangsbegeleiding voor startende leraren via een inductiejaar (fiche Amendement met bijkomende artikelen in te voegen via regeringsamendement)

In het Vlaams Regeerakkoord is in punt 11.3 het volgende opgenomen: *We zorgen ervoor dat startende leraren in het startjaar van tewerkstelling 80% van de opdracht presteren in het kader van les- en andere opdrachten en 20% besteden in het kader van de aanvangsbegeleiding.*

In de beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024–2029 is hierrond in Beleidsveld 1: Kleuter en leerplichtonderwijs onder de strategische doelstelling 4: investeren in sterk onderwijs bij de operationele doelstelling 6: Investeren in leraren het volgende opgenomen:

Om de praktijkshok bij startende leraren op te vangen, is een goede voorbereiding in de lerarenopleiding enerzijds en aanvangsbegeleiding anderzijds cruciaal. We versterken en actualiseren het curriculum van de lerarenopleidingen met focus op vakinhoud, vakdidactiek en klasmanagement. We zorgen er tevens voor dat startende leraren in het startjaar van tewerkstelling 80% van de opdracht presteren in het kader van les- en andere opdrachten en 20% besteden in het kader van de aanvangsbegeleiding

Decretaal is al een recht op aanvangsbegeleiding ingeschreven voor alle tijdelijke personeelsleden met een contract van bepaalde duur waarvan de duur en de intensiteit onderling moet overeengekomen worden. Specifiek voor de leden van het onderwijzend personeel in het basis- en secundair onderwijs wordt met deze maatregel nu een streefcijfer van 20% van een totale opdracht ingeschreven. Scholengemeenschappen – en scholen die niet tot een scholengemeenschap behoren – ontvangen daartoe een nieuwe vorm van omkadering, namelijk eenheden inductie. De verdeling van de totale pot aan eenheden, waarvoor een budget van 49 miljoen euro is voorzien, zal gebeuren op basis van het aantal startende leraren dat de drie voorafgaande schooljaren was aangesteld in de scholen en scholengemeenschappen.

Deze nieuwe specifieke vorm van aanvangsbegeleiding die wordt vorm gegeven via de aanwending van eenheden inductie komt uiteraard bovenop datgene wat al voorzien is in de eerste paragraaf van artikel 20bis van beide decreten rechtspositie. Die paragraaf is van toepassing in alle ambten en in alle onderwijsniveaus en blijft dus ook gelden voor de startende leerkrachten in het basis- en secundair onderwijs. Dat betekent dat naast de focus op klasmanagement en vakdidactiek die wordt aangereikt via de aanwending van de eenheden inductie, beginnende leerkrachten in het basis- en secundair onderwijs uiteraard ook hun bestaande rechten en plichten rond aanvangsbegeleiding behouden. Dat betekent ondermeer dat beginnende leerkrachten ook het recht behouden om in gesprek met hun eerste evaluator aan te geven welke specifieke noden zij ervaren, die vervolgens moeten opgenomen worden in de schriftelijke overeenkomst die in onderling overleg wordt vastgelegd. Deze algemene en reeds gekende vorm van aanvangsbegeleiding blijft, net als voor alle andere personeelscategorieën, een vorm van professionalisering die als kerntaak bovenop hun “les- of hoofdopdracht” komt.

Binnen het lokaal overleg moeten er afspraken gemaakt worden over de organisatie van de inductie en over de aanwending van de eenheden inductie. Als uitgangspunt nemen we een streefcijfer van 20% van een opdracht op voor alle startende leraren. Aan het lokaal overleg wordt overgelaten om de nodige criteria vast te leggen om te bepalen wie als startende leraar kan worden beschouwd waardoor de nodige flexibiliteit voor de toekenning en invulling van de inductie wordt geboden. Niet alle startende leraren hebben immers hetzelfde profiel of een zelfde opleiding genoten waardoor het nuttig kan zijn om te kunnen differentiëren in het aanbieden van extra aanvangsbegeleiding. Ook wie een tijd uit onderwijs was, kan op die manier aanvangsbegeleiding krijgen.

Omdat heel wat startende leraren in het begin van hun loopbaan tijdelijke aanstellingen hebben die vaak pas aanvangen in de loop van een schooljaar, kan niet met een systeem van uren-leraar, lesuren of lestijden gewerkt worden. Uren-leraar, lesuren of lestijden worden immers op weekbasis voor een volledig schooljaar of voor de rest van het schooljaar toegekend. Gelet op het vrij grote verloop van startende leraren en de toename van het aantal startende leraren in de loop van een schooljaar moeten we een vorm van omkadering toekennen die toelaat dat de duur van een aanstelling van een startende leraar mee in rekening wordt genomen bij de aanwending van de omkadering en die toelaat dat er naargelang het moment meer of minder van deze gekleurde vorm van omkadering wordt aangewend. Daarom kiezen we voor eenheden inductie, een vorm van omkadering vergelijkbaar met bijvoorbeeld de vervangingseenheden in het kader van de

vervangingen voor korte afwezigheden in het basisonderwijs of met de lesuren cursist in het volwassenenonderwijs.

Bij de aanwending van de eenheden inductie zullen er telkens een aantal eenheden worden aangewend die worden verrekend naar een aanstelling van een startende leraar voor een aantal lestijden (basisonderwijs) of lesuren en uren-leraar (secundair onderwijs). Die lestijden en uren vormen immers de basis voor de aanstelling en bezoldiging van het onderwijzend personeel. De omgezette eenheden inductie kunnen niet vacant verklaard worden; er kan dus ook niet in benoemd worden.

Scholen kunnen ook hun organieke lesomkadering inzetten voor de inductie van de startende leraren als aanvulling op de eenheden inductie die ze ontvangen. Ook hierover worden in het bevoegde lokaal onderhandelingscomité de nodige afspraken gemaakt met respect voor de bestaande principes rond de aanwending van lestijden en uren voor bijzondere pedagogische taken (BPT).

Startende leraren die hun tewerkstelling combineren met het volgen van een lerarenopleiding kunnen genieten van zowel deze maatregel inductie als van de lerarenbonus. Beide maatregelen streven immers een ander doel na. Met name zijinstromers zullen gebaat zijn bij een mogelijkheid tot cumulatie van beide maatregelen waardoor we hun kansen op een duurzame tewerkstelling in het onderwijs verhogen.

Na twee schooljaren zal deze maatregel geëvalueerd worden met het oog op eventuele bijstellingen na het derde schooljaar.

Ik heb dit voorstel informeel besproken met de sociale partners.

De sociale partners formuleerden een aantal opmerkingen t.a.v. het beschikbare budget voor het inductiejaar, maar uiteindelijk gaven ze aan zich neer te leggen bij de beperking van dat budget.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

De toelichting bij de artikelen kan u raadplegen in de memorie van toelichting die bij dit voorontwerp van decreet is gevoegd.

De toelichting bij de bijkomende artikelen via regeringsamendementen kan u lezen in de fiches die bij deze nota zijn gevoegd.

BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft een financiële weerslag.

De verlenging van de tijdelijke maatregelen in het basis- en secundair onderwijs in het kader van de vaststelling van een tekort aan onderwijzend personeel geeft scholen de mogelijkheid om de hun toegekende lesomkadering op een andere wijze aan te wenden, waardoor zij hun vacatures tijdelijk via andere profielen kunnen invullen.

Daarenboven blijft bij de aanwending van de punten of uren die de school via de omzetting van de vacante of niet-vacante lestijden, lesuren of uren-leraar bekomt, het principe gelden dat een school bij de aanwending van deze punten of uren de omzettingstabellen moeten gebruiken die werden vastgelegd via het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2022 tot uitvoering van

dringende maatregelen om het lerarenambt in het basis- en secundair onderwijs te herwaarderen. Deze tabellen zijn zo opgesteld dat bij een omzetting slechts 95% van de initiële kostprijs van de punten of uren kan aangewend worden, waardoor er alvast geen budgettaire meerkost is t.a.v. de aanwending van de initiële lestijden, lesuren of uren-leraar. Dit houdt immers in dat een omzetting van een betrekking in lestijden, lesuren of uren-leraar slechts 95% van het equivalent in punten of uren genereert.

De verlenging van de tijdelijke maatregel om bij een tekort aan onderwijzend personeel de lestijden, lesuren of uren-leraar van een vacante of niet-vacante betrekking om te zetten naar een krediet om daarmee een gastleraar aan te trekken, houdt eveneens geen budgettaire meerkost in. Ook hier wordt bij de verlenging van de maatregel verder gewerkt met een reeds bestaand principe dat werd vastgelegd via het besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2023 tot uitvoering van maatregelen over het lerarenambt. Hierbij wordt de kostprijs voor de omzetting van lesomkadering naar een krediet voor gastleraar berekend op basis van de gemiddelde loonkost van een tijdelijk vacant personeelslid in het desbetreffende onderwijsniveau (respectievelijk het gewoon basisonderwijs, het buitengewoon basisonderwijs, het gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs).

Deze kostprijs per uur lesomkadering wordt bekomen door de gemiddelde loonkost te delen door gemiddelde prestatienoemer voor het desbetreffende onderwijsniveau en door het effectief aantal weken les per schooljaar in het desbetreffende onderwijsniveau. Bij het bepalen van dit aantal weken les worden de vakantieperiodes niet als een lesperiode beschouwd omdat deze niet in aanmerking voor het inzetten van een gastleraar. De omzetting van lesomkadering naar een krediet vertegenwoordigt ook geen bijkomende budgettaire meerkost vermits het hier gaat om de aanwending van aan de school toegekende lesomkadering die op basis van de gemiddelde loonkost van die lesomkadering wordt omgezet naar een krediet.

De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies op 9 december 2024 (KS/2024_005028). De Inspecteur van Financiën stelt weliswaar dat er een potentiële budgettaire impact is en dat bijgevolg het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de begroting vereist is.

De aanwending van de punten of uren die gegenereerd worden door de omzetting van de vacante of niet-vacante lesomkadering wordt steeds meegenomen in de begrotingsopmaak vermits het hier gaat om aangewende middelen. Zo zijn we bij de begrotingsopmaak 2025 uitgegaan van de uitgaven in 2023. Dit betekent dat we de reële loonkost en de budgettaire fulltime equivalenten van de hiervoor beschreven maatregelen meenemen voor de periode januari tem juni 2023 (schooljaar 2022-2023) én voor de periode oktober tem december 2023 (schooljaar 2023-2024).

Bij de begrotingsaanpassing 2025 (BA 2025) vertrekken we van uitgaven en de budgettaire fulltime equivalenten voor 2024 voor deze maatregelen. De globale uitgaven 2024 vormen daarbij de basis voor de berekening van de loonmodellen BA2025. De budgettaire impact van de voorgestelde maatregelen vormt desgevallend steeds voorwerp van begrotingscontrole bij elke begrotingsaanpassing.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 16 januari 2025.

De wijzigingen aangebracht naar aanleiding van de onderhandelingen hebben geen financiële weerslag.

Versterken van de aanvangsbegeleiding van startende leraren via een inductiejaar

Op de provisie AGODI in begroting 2025 (FC0-1FBE2AA-PR) is – conform het regeerakkoord – een bedrag van 48,7 miljoen euro voorzien voor deze maatregel. Het beschikbare budget wordt geïndexeerd volgens artikel 79, § 3, derde lid, 2°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Het globale budget van 49 miljoen euro wordt op basis van het aantal aanwezige starters van de voorbije drie schooljaren verdeeld in aparte budgetten voor respectievelijk het gewoon basisonderwijs, het buitengewoon basisonderwijs, het gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs. De 48,7 miljoen euro zal vanuit de provisie verdeeld worden naar de respectievelijke begrotingsartikelen van de lonen voor de 4 aparte onderwijsniveaus. Op basis van de gegevens van het aantal starters in de laatste drie schooljaren komen we uit op een volgende verdeling van het budget:

- Gewoon BaO: 33,51% van het aantal starters= 16.321.523,24 euro
- BuBaO: 4,55% van het aantal starters= 2.216.766,38 euro
- Gewoon SO: 54,18% van het aantal starters= 26.383.905,77 euro
- BuSO: 7,76% van het aantal starters= 3.777.804,60 euro

Nadien worden deze 4 aparte budgetten omgezet in een aantal budgettaire FTE's rekening houdend met de gemiddelde loonkost van een tijdelijk personeelslid:

- Budget gewoon BaO (=16.321.523,41 €)/loonkost tijdelijk vacant (=56.924€)= 286,72 FTE
- Budget BuBaO (=2.216.766,38 €)/loonkost tijdelijk vacant (=57.079)= 38,84 FTE
- Budget gewoon SO (=26.383.905,77 €)/loonkost tijdelijk vacant (=64.760€) = 407,41 FTE
- Budget BuSO (=3.777.804,60 €)/loonkost tijdelijk vacant (=59.707€)= 63,27 FTE

Vervolgens worden deze budgettaire FTE's omgezet in een aantal eenheden inductie. Het aantal eenheden inductie wordt verkregen door het aantal beschikbare voltijdse equivalenten te vermenigvuldigen met 10 000 en 42,86, waarbij 10 000 een voltijdse weekopdracht uitdrukt en 42,86 het aantal bezoldigde weken is, verkregen door het maximale aantal betalingsdagen op jaarbasis van een personeelslid, aangesteld in een wervingsambt van het bestuurs- en onderwijsend personeel (=300 dagen), te delen door 7.

- Gewoon BaO: $286,72 \text{ FTE} \times 10000 \times 300 / 7 = 122.882.063$ eenheden inductie
 - o Coëfficiënt berekening: $16.321.523,24 \text{ €} \times 7,53 = 122.882.063$ eenheden inductie
- BuBaO: $38,84 \text{ FTE} \times 10000 \times 300 / 7 = 16.644.348$ eenheden inductie
 - o Coëfficiënt berekening: $2.216.766,38 \text{ €} \times 7,51 = 16.644.348$ eenheden inductie
- Gewoon SO: $407,41 \text{ FTE} \times 10000 \times 300 / 7 = 174.604.512$ eenheden inductie
 - o Coëfficiënt berekening: $26.383.905,77 \text{ €} \times 6,62 = 174.604.512$ eenheden inductie
- BuSO: $63,27 \text{ FTE} \times 10000 \times 300 / 7 = 27.116.739$ eenheden inductie
 - o Coëfficiënt berekening: $3.777.804,60 \text{ €} \times 7,18 = 27.116.739$ eenheden inductie

Tenslotte worden deze eenheden verdeeld over de scholengemeenschappen – en de scholen die niet tot een scholengemeenschap behoren – op basis van hun aantal starters de voorbije drie schooljaren. In de databanken wordt, telkens op 1 december, gekeken naar het aantal aanwezige starters waarbij een starter gedefinieerd wordt als een leraar die het voorafgaande schooljaar geen enkele aanstelling had.

De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies nr. KS/20251129 op 26 maart 2025, maar stelt dat er een budgettaire impact is en dat bijgevolg het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de begroting vereist is.

Het begrotingsakkoord werd gegeven op 6 mei 2025.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing op dit voorontwerp van decreet, want dit dossier bevat geen pps-project of maakt geen alternatief gefinancierde investeringen mogelijk.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van decreet zal, na principiële goedkeuring door de regering, voor advies voorgelegd worden aan de Raad van State, waarbij aan de Raad van State gevraagd wordt om dit advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet over maatregelen voor het personeelsbeleid in onderwijs en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande regeringsamendement bij voorontwerp van decreet over maatregelen voor het personeelsbeleid in onderwijs betreffende het versterken van de aanvangsbegeleiding bij startende leraren via een inductiejaar
- 3° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet en het regeringsamendement het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;
- 4° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te machtigen om onder voorbehoud van het advies van de Raad van State, de aannahme door het Vlaams Parlement, de bekrachtiging en afkondiging door de Vlaamse Regering en de publicatie in het Belgisch Staatsblad, de onderwijsactoren te informeren over de bepalingen in dit voorontwerp van decreet en het regeringsamendement.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR